

Prima instanță: Jud. Cantemir (jud. T. Berdilă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, S. Gîrbu, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător: Valeriu Doagă

Judecători: Dumitru Visternicean, Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul raional Cantemir,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Glavațchi Victoria
împotriva Consiliului raional Cantemir cu privire la recuperarea valorii bunurilor
confiscate, naționalizate, scoase în orice alt mod din posesie în urma represiunilor politice
și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, prin care a fost
admisă cererea de apel a reprezentantului Consiliului raional Cantemir și casată hotărârea
Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2012,

c o n s t a t ă :

La 28 aprilie 2009, Glavațchi Victoria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
către Consiliul raional Cantemir privind recuperarea valorii bunurilor confiscate,
naționalizate, scoase în orice alt mod din posesie în urma represiunilor politice și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 16 februarie 2007 s-a adresat cu cerere
către Comisia specială pentru problemele persoanelor supuse represiunilor politice a
Consiliului raional Cantemir privind restituirea bunurilor confiscate, naționalizate, scoase
în orice mod din posesie în legătură cu represiunile politice din anul 1941, deoarece
împreună cu părinții săi și sora au fost supuși represiunilor politice fiind deportați în
Kazahstan, apoi reabilitați în baza Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii
Republicilor Sovietice Socialiste din 16 ianuarie 1989 și a hotărârii Consiliului de Miniștri
al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești nr.115 din 10 aprilie 1989.

Explică că prin scrisoarea Comisiei speciale pentru problemele persoanelor supuse
represiunilor politice a Consiliului raional Cantemir din 21 octombrie 2008, i s-a refuzat
examinarea cererii, dat fiind faptul că, în arhivă nu s-au păstrat acte ce ar demonstra cert că

averea ei a intrat în posesia statului, iar raportul de evaluare întocmit de Societatea cu Răspundere Limitată "Index Imobil" din 02 iunie 2008 nu poate fi luat în considerare, deoarece bunurile au fost evaluate în baza unor mărturii.

Reclamanta Glavațchi Victoria solicită recuperarea prejudiciului material în contul compensării valorii bunurilor confiscate, naționalizate, scoase în orice alt mod din posesie în sumă de 955 729 de lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 20 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.1, Vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Cantemir din 03 mai 2010, acțiunea înaintată de Glavațchi Victoria a fost admisă parțial. S-a încasat de la Consiliul raional Cantemir în beneficiul Victoriei Glavațchi, în contul recuperării valorii bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie, suma de 670 829 de lei. Plata compensației valorii bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie în sumă de 670 829 de lei, încasată de la Consiliul raional Cantemir în beneficiul Victoriei Glavațchi, se eșalonează pe o perioadă de 5 ani, cu încasarea de la Consiliul raional Cantemir în beneficiul Victoriei Glavațchi a câte 134 165, 80 de lei. S-a încasat de la Consiliul raional Cantemir în beneficiul Victoriei Glavațchi suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile reclamantei au fost respinse (f.d.64-65 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 noiembrie 2010, a fost admis apelul declarat de Consiliul raional Cantemir, s-a casat hotărârea Judecătoriei Cantemir din 03 mai 2010 și s-a remis cauza la rejudecare în instanța de fond (f.d.96-97 vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2012 a fost admisă acțiunea depusă de Glavațchi Victoria. S-a încasat de la Consiliul raional Cantemir (bugetul de stat) în beneficiul Victoriei Glavațchi suma de 955 729 de lei cu titlu de prejudiciul material, în contul compensării valorii bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie. S-a obligat pârâtul la plata unei dobânzi de întârziere determinată conform art. 619 din Codul civil, ce va constitui 5% peste rata dobânzii egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, dacă nu execută hotărârea în termen de 90 zile de la data când aceasta va deveni definitivă (f.d.164-167 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 14 iunie 2012, a fost admis apelul declarat de Consiliul raional Cantemir, s-a casat hotărârea Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2012 și s-a emis o nouă hotărâre prin care: acțiunea reclamantei a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.300-304 vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013, a fost admis recursul declarat de Glavațchi Victoria, s-a casat integral decizia Curții de Apel Cahul din 14 iunie 2012 și s-a restituit cauza la rejudecare în Curtea de Apel Comrat (f.d.329-334 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 24 decembrie 2013, a fost admis parțial apelul declarat de Consiliul raional Cantemir, s-a casat hotărârea Judecătoriei Cantemir din 20 ianuarie 2012 în partea încasării prejudiciului material de 955 729 de lei și s-a emis în această parte o nouă hotărâre prin care: s-a încasat suma de 955 729 de lei din contul mijloacelor bugetului Consiliului raional Cantemir. A fost exclus din partea dispozitivă a

hotărârii alineatul ce prevede obligarea pârâtului la plata unei dobânzi de întârziere determinată conform art. 619 din Codul civil, ce va constitui 5% peste rata dobânzii egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, dacă nu execută hotărârea în termen de 90 zile de la data când aceasta va deveni definitivă. În rest, hotărârea Judecătorei Cantemir s-a menținut (f.d.49-52 vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2014, a fost admis recursul declarat de Consiliul raional Cantemir, s-a casat decizia Curții de Apel Comrat din 24 decembrie 2013 și s-a restituit cauza la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău (f.d.69-73, Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, a fost admisă cererea de apel a reprezentantului Consiliului raional Cantemir, s-a casat integral hotărârea Judecătorei Cantemir din 20 ianuarie 2012 și s-a emis o nouă hotărâre prin care: cererea de chemare în judecată depusă de Glavațchi Victoria s-a admis parțial. S-a încasat de la bugetul gestionat de către Consiliul raional Cantemir în beneficiul Victoriei Glavațchi valoarea bunurilor confiscate, naționalizate, scoase în orice alt mod din posesie în urma represiunilor politice în sumă de 791 888 de lei, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 1 008 lei. În rest pretențiile reclamantei au fost respinse.

La 30 ianuarie 2018, Consiliul raional Cantemir a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantei să fie respinsă integral.

În motivarea cererii de recurs a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată și emisă cu încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

Menționează că actul de evaluare întocmit de Societatea cu Răspundere Limitată „Index Imobil” este unul defectuos, cu încălcarea prevederilor Legii, care contravine Metodologiei de evaluare a bunurilor imobile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie aprobate prin ordinul nr. 136 din 05 septembrie 2009 al Agenției Relații Funciare și Cadastru. A fost încălcată procedura de identificare a obiectelor evaluării, și anume la cererea beneficiarului nu au fost anexate copia actelor ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor, sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, dar nici copia actelor cu descrierea obiectelor evaluării.

Sușine că intimata nu a prezentat instanței de judecată certificatul de moștenitor, actele de evaluare întocmite conform prevederilor art. 12 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, și actele ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, eliberate de arhive și alte instituții abilitate.

Declară că instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat legea și au ajuns la concluzia că certificatul de moștenitor nu este un impediment pentru admiterea pretențiilor reclamantei, asumându-și în acest mod rolul de legiuitor, înlocuind norma legală.

Indică că instanța de judecată admitând proba cu martorii a substituit prin aceasta norma legală. Intimata Glavațchi Victoria nu a prezentat nici un act ce atestă concret averea ce a aparținut părinților ei, precum și că averea a fost confiscată.

Totodată, recurentul consideră că proba cu martorii nu este una pertinentă și admisibilă din considerentul că aceasta trezește dubii. Este de înțeles că persoana care este chemată ca martor în fața instanței de judecată nu poate ține minte cu precizie ce bunuri au aparținut unei familii străine cu aproximativ 70 ani în urmă și să indice cu siguranță bunurile în unități de măsură, bucăți, kilograme, hectare, seturi, litri, etc.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 30 noiembrie 2017 (f.d.237, Vol. II), cât și faptul că la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar demonstra momentul comunicării acesteia, recursul declarat la data de 30 ianuarie 2018, se consideră depus în termen.

La 15 februarie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimă cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 15 martie 2018, Glavațchi Victoria a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind neîntemeiată.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Consiliul raional Cantemir, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează

în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de Procedură Civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Consiliul raional Cantemir nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Consiliul raional Cantemir, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Valeriu Doagă

Judecători

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu